

Ücret merdiveninin üst basamaklarına çıkıldığında daha çok zaman sermayeyle denetlenen, sermaye süreçleri olan çalışma ve tüketim olarak «harcanmaya» başlanır; harcanmayan zamansa boşa vakit geçirme olarak kötülenmeye. Çalışan, neredeyse, günün yirmidört saatini, haftasının yedi gününü, yılının her haftasını, doğumundan ölümüne her yılını kullanılmaya hazır bekletilen ve gerektiğinde kullanılan bir alet olarak geçirmeye başlar; bunun dışına çıkıldığında bir boşlukta düşüş hissi, bir terkedilmişlik hissi, faydalı olma isteği olarak belirir. Ömrünü sermaye süreçleri olarak bahşetmeyen alçakta, alet kullanarak alet olanınsa yüksekte görülmesiyle, alçaklık köylülük, cahillik, görgüsüzlük, sapıtmışlık, lümpenlik, ipe sapa gelmezlik, ilkelik, geri kalmışlık; yükseklikse kentlilik (sivillik, burjuvalık), eğitimlilik, görgülülük, akıllılık, derli topluluk, kontrollülük, ilerilik, bireylik oluverir. Burjuvanın adım adım evrim ya da birden sıçrayarak devrim olarak olmasını dilediği yüksek gaye, alçaklıktan kurtuluş hülyası, işte böyle bir aşağıdan, böyle bir yukarıya çıkıştır, böyle bir yükseliştir. Buradan kaynaklanıp, tanrısız bir dine dönüştürülüp, dokunulmazlarına dokunulduğunda inananlarını öfkeliendiren, bilim diye sunulup, yer yer zaman zaman yutturulan retorik düşünme bir yana bırakıldığında, ücret artışı çalışanın ürün olarak satın alarak eline geçirdiklerinin adet ya da miktar olarak artışına karşılık gelmenin yanı sıra, giderek yoğunlaşarak «yaşam niteliğinin yükseltilmesi» olarak düşünleştirilen sermaye süreçlerinin dışında yaşayamaz duruma gelmeye doğru ilerleme olarak sermayeye bağımlılığın artırılmasına dek düşer.

Türkali Mah., Beşiktaş, Kasım 2004